

Rapportage Discriminatie 2020

Gemeente Olst-Wijhe

Inleiding

Vizier is begin 2020 ontstaan na een fusie van Artikel 1 Overijssel, Meldpunt Discriminatie en Pesten en Ieder1Gelijk. Vizier is werkzaam binnen 53 gemeenten in Oost-Nederland. Wij voeren taken uit die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke antidiscriminatie-voorzieningen (Wga). Onze hoofdtaak is het bieden van onafhankelijke ondersteuning aan burgers die discriminatieklachten bij ons melden. Dit doen wij door het bieden van informatie en advies, cliënten ondersteunen bij bemiddeling en bij het voeren van klachtenprocedures en het doen van aangifte. Daarnaast registreren wij de gemelde discriminatie-ervaringen en rapporteren daarover. Naast de voor gemeenten wettelijk vastgelegde taken van klachtbehandeling en registratie van discriminatieklachten richten wij ons nadrukkelijk ook op preventie door het geven van voorlichting, training en gastlessen. Ook doen wij onderzoek naar discriminatie en geven gevraagd en ongevraagd beleidsadvies.

Gemeentelijke Rapportage en landelijke en regionale monitor

Antidiscriminatie-voorzieningen (ADV's) zoals Vizier, het College voor de Rechten van de Mens en de Politie registreren klachten, meldingen, verzoeken om oordelen en aangiftes van discriminatie. Op cijfermatig gebied bieden deze registraties gezamenlijk inzicht in het soort incidenten dat zich voordoet, wie erdoor getroffen worden en op welke plekken dat gebeurt. Informatie die belangrijk is om effectief iets tegen discriminatie te doen.

Vizier maakt deze jaarlijkse, gemeentelijke rapportage voor onze opdrachtgevers, de 53 gemeenten in ons werkgebied in Overijssel, Gelderland Midden en Gelderland Zuid. Zoals de Wet gemeentelijke antidiscriminatie-voorzieningen (Wga) beoogt krijgen gemeenten hiermee informatie over wat hun inwoners aan discriminatie ervaren alsook wat anderen melden over discriminatievoorvallen in hun gemeente. Deze gemeentelijke rapportage van Vizier bevat meer kwalitatieve dan kwantitatieve informatie, met het accent meer op vertellen dan op tellen.

Naast onze gemeentelijke rapportage worden er ook een landelijk rapport en een regionale Monitor gemaakt. Hierin meer informatie over landelijke trends en ontwikkelingen die natuurlijk ook vaak lokaal effect hebben. Opvallend in 2020 waren o.a. discriminatie van Nederlanders met een Chinese achtergrond als gevolg van de uitbraak van het Corona virus, de demonstraties en het racismedebat van de Black Lives Matter beweging en discriminatie door de belastingdienst in de Toeslagenaffaire.

In opdracht van de Politie en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) wordt het landelijke rapport over discriminatiecijfers geschreven. In dit rapport worden de cijfers van de politie en de ADV's samen gepresenteerd.

Daarnaast zijn in de analyse ook de gegevens betrokken van andere organisaties die discriminatiemeldingen registreren, zoals het College voor de Rechten van de Mens. Dit rapport, opgesteld door Expertisecentrum Art.1, verschijnt in juni 2021, tegelijkertijd met de regionale monitors.

ADV's en politie werken sinds 2013 samen om discriminatiecijfers in deze regionale rapporten op een uniforme en daardoor vergelijkbare manier te presenteren. Over 2020 levert de eenheid Oost Nederland voor de vierde keer zo'n gezamenlijk jaarrapport. Hiervoor werkt Vizier samen met Art.1 Noord Oost Gelderland, Meldpunt Discriminatie Deventer, de Politie en het Openbaar Ministerie.

Let op!

Er kunnen verschillen voorkomen tussen de cijfers uit de bijlage bij de Regiorapportage Oost Nederland en de cijfers die staan in deze gemeenterapportage. De cijfers van de Landelijke rapportage en de Regiorapportage Eenheid Oost zijn namelijk alleen gebaseerd op meldingen gedaan door *inwoners* van de gemeente. In deze Gemeentelijke rapportage nemen wij voor het complete beeld óók de cijfers op van meldingen van inwoners van buiten de gemeente over ervaren discriminatie in uw gemeente en van door Vizier zelf waargenomen incidenten of signalen.

Klachtbehandeling

Mensen die in de gemeente Olst-Wijhe discriminatie ervaren, kunnen dit melden bij Vizier (de regionale antidiscriminatievoorziening ADV) of bij de politie. Ook kunnen zij een verzoek tot oordeel indienen bij het College voor de Rechten van de Mens. Vizier, politie en College behandelen en registreren deze klachten, aangiftes en verzoeken.

De klachtbehandeling door Vizier vindt plaats volgens een landelijk vastgestelde richtlijn. Klachtbehandeling kan verschillende gradaties en (opvolgende) fasen betreffen: het bieden van een luisterend oor (uitlaatklep, serieus nemen van een gevoel), het geven van informatie over het verschil tussen ervaren discriminatie en uitsluiting en discriminatie in juridische zin, het adviseren over welke stappen iemand zelf kan zetten, het bieden van empowerment, het bemiddelen tussen melder en wederpartij, het ondersteunen bij een externe klachtprocedure, het vragen van een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens en het ondersteunen bij het doen van aangifte en de mogelijk daaruit voortkomende juridische procedure. De wens en het doel van de melder zijn daarbij in eerste instantie leidend.

Klachten en meldingen geven informatie over situaties die mensen als discriminerend ervaren. Ze bieden echter geen inzicht in hoe vaak dergelijke situaties in de samenleving voorkomen. Uit onderzoek blijkt dat slechts één op de acht discriminatie-ervaringen ergens wordt gemeld.¹ De gemelde discriminatie-ervaringen vormen dus het spreekwoordelijke topje van de ijsberg

waaronder een veelvoud aan niet-gemelde ervaringen ligt verscholen. Klachtgegevens zijn in zekere zin een weergave van meldgedrag: stijgingen of dalingen in het aantal klachten zijn niet noodzakelijk een indicatie van het meer of minder voorkomen van discriminatie-ervaringen, maar kunnen mogelijk (ook) verklaard worden door veranderingen in meldgedrag. Zo kan een campagne die mensen aanspoort om discriminatie te melden, leiden tot een (tijdelijke) stijging van het aantal meldingen. Om inzicht te krijgen in de omvang van situaties die als discriminatie zijn ervaren, is aanvullend onderzoek nodig, zoals enquêtes naar discriminatie-ervaringen.

Bij klachtgegevens speelt ook dat discriminatie-ervaringen subjectief van aard zijn: waar de ene persoon een situatie als discriminerend ervaart, kan een ander een vergelijkbare situatie anders interpreteren. De subjectieve ervaring kan ook afwijken van de objectieve of juridische werkelijkheid; iemand kan discriminatie ervaren en melden, terwijl dat in juridische zin geen discriminatie is. Andersom kan discriminatie plaatsvinden, terwijl betrokkenen dat niet als zodanig ervaren. Dergelijke situaties worden nergens gemeld en blijven daardoor buiten beeld.

Onderzoek

In opdracht van Vizier heeft een student Sociaal-Juridische Dienstverlening onderzoek gedaan naar discriminatie in WhatsApp-buurtpreventiegroepen. Dit onderzoek heeft geleid tot beleidsadvies aan gemeenten. Veel gemeenten faciliteren deze groepen maar hebben geen zicht of controle op wat er in deze groepen gebeurt. Etnisch profileren is een vorm van discriminatie en vormt een reëel risico. Het verdient aanbeveling dat gemeenten maatregelen nemen om discriminatie binnen WhatsApp-buurtpreventiegroepen te voorkomen en te bestrijden.

Discriminatiemeldingen in Olst-Wijhe, 2020

Klacht van inwoner over voorval in de gemeente	Waarvan corona-gerelateerd	Klacht van inwoner over voorval buiten de gemeente	Waarvan corona-gerelateerd	Klacht van inwoner van andere gemeente over voorval in de gemeente	Waarvan corona-gerelateerd	Eigen waarneming /screening over voorval in de gemeente	Totaal
2		1	(1)	1		0	4

Naar Grond en Terrein, 2020

	Grond	Leeftijd	Ras	Totaal
Terrein				
Arbeidsmarkt		1		1
Buurt/Wijk			2	2
Media/Reclame			1	1
Totaal		1	3	4

Covid-19

Discriminatie wordt vaak daar ervaren waar mensen elkaar ontmoeten. Tijdens het werk, het uitgaan, het winkelen, het sporten, in de woonomgeving. Al die activiteiten hadden in meer of mindere mate in 2020 te lijden onder de maatregelen in verband met Covid-19. Dat uit zich in de meldingscijfers. Maar ook anderszins: in Februari zond Radio 10 het "Corona-lied" uit. Op verschillende websites voor Aziatische expats, maar ook voor Nederlanders met een Aziatische achtergrond werd breed opgeroepen klachten hierover te melden bij de lokale ADV. Een inwoner van Olst-Wijhe met een dergelijke achtergrond meldde zich bij ons. Deze meldingen zijn gebundeld, en melders zijn daarover geïnformeerd. Ook werd aan hen teruggekoppeld wat er vanuit de landelijke koepelorganisatie Discriminatie.nl aan correspondentie was geweest met Radio 10. Ook zijn zij betrokken gebleven in de gang van zaken rondom de aangifte. Inmiddels is de aangifte daarover geseponeerd, en ook een opgestarte "Artikel 12-procedure", om het OM tot vervolging te dwingen, heeft het helaas niet gehaald.

Casuïstiek

Tijdens een steekproef treffen we een advertentie met als kop boven de advertentie *(student) beveiliging haven en logistiek*. In de omschrijving staat vervolgens de zin; “Je bent bezig met een hbo en/of een wo-studie”; Volgens de geldende jurisprudentie is het vragen om een student voor een vacature indirect leeftijdsonderscheid. Zie b.v. <https://www.mensenrechten.nl/nl/oordeel/2019-37>. De betreffende uitzendorganisatie hebben we hierop gewezen. We kregen een mail met excuses terug en de advertentie is aangepast. Enkele maanden later treffen we een gelijksoortige advertentie van hen aan. Opnieuw schrijven we hen aan en spreken hen ook aan op de eerdere vacature en de gemaakte toezegging.

Nu komt er een reactie terug waarin men aangeeft ‘momenteel door de corona maatregelen even andere prioriteiten’ te moeten stellen. Hierdoor is de eerder toezegging dat e.e.a. binnen de gehele organisatie onder de aandacht zal worden gebracht nog niet geheel afgerond. Ook geeft men aan dat ze inmiddels een extern bureau hebben ingeschakeld om te helpen met het herschrijven van onze vacatureteksten. Deze wordt dan ook meteen gecheckt op de wetgeving. Hun vraag aan ons is of wij de eerste draft willen beoordelen zodat wij vanuit onze expertise kunnen aangeven of ze op de goede weg zijn. Omdat dit een éénmalig verzoek is hebben we gemeend dat dit binnen ons reguliere budget kan worden opgevangen. Ook hebben we hen gewezen op de mogelijkheid om bij ons op maat toegesneden trainingen te kunnen afnemen.

Een meldster heeft met haar man een paar jaar geleden hun huurwoning van de woningbouwvereniging gekocht. De woning naast haar wordt nog altijd verhuurd. Daar is ook al weer een paar jaar geleden een nieuwe huurder ingekomen. Daar woont een alleenstaande man. Van hem heeft ze overlast. Muziek, vrouwenbezoek, een blaffende hond. De maat is vol nu de man bij Veilig Thuis een klacht over haar heeft ingediend over de opvoeding van haar kind. De organisatie Veilig Thuis heeft stond opeens bij haar op de stoep en die is ook bij de school wezen praten. Dit kreeg ze van de juf van school te horen. Ze komt bij ons omdat ze denkt dat haar buurman iets tegen woonwagenebewoners heeft. Dat is toch discriminatie. Ze is radeloos, wat als ze ineens haar dochtertje uit huis plaatsen. Ik leg haar uit dat zij omdat haar vader geen woonwagenebewoner is, haar moeder in een huis is gaan wonen en zij in een huis is geboren en opgegroeid juridisch geen woonwagenebewoner is. Dat de discriminatiewetgeving op grond van ras is dus niet van toepassing is. Omdat wij haar verhaal nu hebben angehooord geven we haar haar tips en suggesties mee om de zaak aan te pakken. Ze kan zelf contact opnemen met Veilig Thuis en het onderzoeksrapport opvragen. Dan weet ze in elk geval wat veilig thuis geschreven heeft. Houd goed contact met de school en neem contact op met de wijkagent om met hem de zaak te bespreken.